

51358324: สาขาวิชาวิทยาการสังคมและการจัดการระบบสุขภาพ

คำสำคัญ: บริการแพทย์แผนไทย/การรับรู้/ทัศนคติ/สถานีนามัย

ชญาดา อินทร์ยอด: ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้บริการแพทย์แผนไทยในสถานีนามัยของอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: อ.ดร. วารณี บุญช่วยเหลือ. 94 หน้า.

การศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้บริการแพทย์แผนไทยกับปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้เรื่องการแพทย์แผนไทย และทัศนคติที่มีต่อการใช้บริการแพทย์แผนไทย ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้มารับบริการที่สถานีนามัย จำนวน 281 คน ในช่วงเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม 2555 โดยใช้แบบสอบถามให้ผู้ตอบตอบเอง วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ โดยใช้การทดสอบไคสแควร์ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (60 %) ช่วงอายุ 30-50 ปี (54%) มีการใช้ยาสมุนไพร (57%) และใช้บริการแพทย์แผนไทยด้านการนวด อบ ประคบสมุนไพร (40 %) โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้เรื่องการแพทย์แผนไทยที่ถูกต้องในระดับสูง (90%) และมีทัศนคติต่อการใช้บริการแพทย์แผนไทยอยู่ในระดับปานกลาง (58%) ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับการใช้บริการแพทย์แผนไทย พบว่า อายุและโรคประจำตัว มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาสมุนไพรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.02$ และ $P = 0.02$ ตามลำดับ) และมีความสัมพันธ์กับการใช้บริการแพทย์แผนไทยด้านการนวด อบ และประคบสมุนไพรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$ และ $P < 0.05$ ตามลำดับ) แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เรื่องการแพทย์แผนไทยและทัศนคติที่มีต่อการใช้บริการแพทย์แผนไทยกับการใช้บริการแพทย์แผนไทย ผลการศึกษานี้จะใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการให้บริการแพทย์แผนไทยในสถานีนามัยต่อไป

สาขาวิชาวิทยาการสังคมและการจัดการระบบสุขภาพ

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....ปีการศึกษา 2556

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์.....

51358324: MAJOR : SOCIAL AND HEALTH SYSTEM MANAGEMENT

KEY WORD: THAI TRADITIONAL MEDICINE SERVICE, KNOWLEDGE, ATTITUDES,
PUBLIC HEALTH CENTRE

CHAYADA INYOD : THE STUDY OF FACTORS RELATED TO THE USE
OF THAI TRADITIONAL MEDICINE SERVICE PROVIDED BY PUBLIC HEALTH
CENTRE IN CHOMBUENG, RATCHABURI PROVINCE. THESIS ADVISOR: WARANEE
BUNCHUAILUA, Ph.D. 94 pp.

The purpose of this analytic cross-sectional study was to examine the relationships between the use of Thai traditional medicine (TTM) services in the public health centres and factors including demographic factors, knowledge about TTM and attitudes toward the use of TTM services. Data from the sample of 281 individuals were collected using self-administered questionnaire during March - May 2012. For data analysis, Chi-square test was used to examine the relationships between the factors. The results revealed that 60 % of the samples were female and fifty-four percent of aged 30-50 years old. Fifty-seven percent of the samples used herbal drugs and forty percent experienced TTM services including massage, herbal steam and herbal compress. Most of the samples had a high level of knowledge about TTM (90%) and had a middle level of attitudes toward the use of TTM services (58%). It was found that age and underlying disease were significantly related to the use of herbal drugs ($P = 0.02$ and $P = 0.02$, respectively), while there were no relationship between the use of herbal drugs and knowledge and attitudes. The results also showed that age and underlying disease were significantly related to the use of TTM services ($P < 0.05$ and $P < 0.05$, respectively), while there were no relationships between the use of TTM services and knowledge and attitudes.

Program of Social and Health System Management

Graduate School, Silpakom University

Student's signature..... Academic Year 2013

Thesis Advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้บริการแพทย์แผนไทยในสถานอนามัยของอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี สำเร็จลงได้ด้วยดีจากความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากเกสักรหญิง อาจารย์ ดร.วารณี บุญช่วยเหลือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เกสักรหญิง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ ดร. ผกามาศ ไมตรีมิตร ประธานกรรมการและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.ศรัณย์ กอสนาน ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้ตรวจเนื้อหาและให้คำแนะนำข้อเสนอแนะและแก้ไขข้อบกพร่อง ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อให้การศึกษานี้เรียบร้อยและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณท่านนายแพทย์บุญเรือง ชูชัยแสงรัตน์ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดราชบุรี คุณสุระ เติญติ สาธารณสุขอำเภอจอมบึง ที่ให้คำแนะนำการทำวิจัยในครั้งนี้ และการประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยตำบลปากช่อง สถานีอนามัยตำบลแก้มอ้น สถานีอนามัยตำบลบึงไทร และสถานีอนามัยตำบลด่านทับตะโก อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ให้การสนับสนุนและความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทดลองใช้เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างได้โดยสะดวก รวดเร็ว และครบถ้วนตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ บิดา มารดา หน่วยงาน และผู้ใกล้ชิดทุกท่านที่คอยให้กำลังใจและให้การสนับสนุนมาโดยตลอด จนทำให้การทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี